

Sygn. akt VI Ka 714/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 kwietnia 2016 r.

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie VI Wydział Karny Odwoławczy w składzie :

Przewodniczący: SSO Maciej Schulz

Sędziowie: SO Włodzimierz Suwała

SO Jacek Matusik (spr.)

Protokolant p.o. protokolant sądowy Monika Suwalska

przy udziale prokuratora Jerzego Kopia

po rozpoznaniu dnia 12 kwietnia 2016 r.

sprawy E. P. córki B. F. ur. (...) w B.

oskarżonej o przestępstwo z art. 230 § 1 kk w zw. z art. 64 § 1 kk

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonej

od wyroku Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi-Południe w Warszawie

z dnia 24 lutego 2015 r. sygn. akt IV K 741/09

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu dla Warszawy Pragi-Południe w W.; zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adwokata K. N. kwotę 516,60 zł obejmującą wynagrodzenie za obronę z urzędu w instancji odwoławczej oraz podatek VAT.

SSO Jacek Matusik SSO Maciej Schulz SSO Włodzimierz Suwała

Sygn. akt VI Ka 714/15

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 24 lutego 2015r. wydanym w sprawie o sygn. akt IV K 741/09, Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi – Południe w Warszawie uznał oskarżoną E. P. za winną zarzucanego jej czynu z art. 230 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. i skazując ją wymierzył jej karę 2 lat pozbawienia wolności.

Apelację od powyższego wyroku wniósł obrońca oskarżonej, który zaskarżył tenże wyrok w całości, zarzucając mu m.in. obrazę przepisów postępowania, która miała istotny wpływ na treść orzeczenia a mianowicie naruszenie art. 6 k.p.k. w zw. z art. 117 § 2 oraz 2a k.p.k. w zw. z art. 193 k.p.k. w zw. z art. 374 k.p.k. w zw. z art. 377 § 3 k.p.k., poprzez błędne uznanie, iż nieobecność oskarżonej na rozprawie nie była usprawiedliwiona, co doprowadziło do rozpoznania sprawy pod nieobecność oskarżonej, naruszając tym samym prawo oskarżonej do obrony, w sytuacji gdy obecność oskarżonej była obowiązkowa, a jej nieobecności została usprawiedliwiona w sposób prawidłowy tj. poprzez przedłożenie zwolnienia lekarskiego wydanego przez lekarza sądowego, a ewentualne zanegowanie rzetelności takiego zwolnienia wymagało wiedzy specjalistycznej, której źródła nie może stanowić powoływana przez Sąd opinia (...) (dalej (...)), jako zdezaktualizowana w dacie jej powoływania przez Sąd oraz niemiarodajna z punktu widzenia metodologii jej przeprowadzenia, a nadto, w zakresie rozprawy z dnia 18 listopada

2014 roku, z powołaniem się przez Sąd na wspomnianą opinię (...) pomimo, iż nie odnosiła się ona do choroby stanowiącej podstawę wystawienia zaświadczenia przez lekarza sądowego, dotyczącego tego terminu, a które to naruszenie stanowi bezzwzględną przyczynę odwoławczą określoną w art. 439 § 1 pkt 11 k.p.k.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Podniesiony w apelacji obrońcy zarzut obrazy przepisów postępowania, skutkującej wystąpieniem tzw. bezzwzględnej przyczyny odwoławczej określonej w art. 439 § 1 pkt 11 k.p.k., jest w pełni zasadny, wobec czego zaskarżony wyrok należało uchylić i sprawę niniejszą przekazać Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

W pełni zgodzić należy się ze skarżącym, iż przeprowadzając całe postępowanie dowodowe pod nieobecność oskarżonej, której obecność była obowiązkowa, Sąd I instancji naruszył wskazane w petitum apelacji przepisy prawa procesowego, niezasadnie przyjmując, że nieobecność oskarżonej nie była usprawiedliwiona. Rozpoznając sprawę na rozprawie w dniach 18.11.2014r., 08.01 i 24.02.2015r. Sąd nie uwzględnił składanych przez oskarżoną dokumentów dotyczących stanu jej zdrowia i powołując się m.in. na opinię (...) z dnia 15.03.2014r. uznał, iż nieobecność oskarżonej jest nieusprawiedliwiona. Według Sądu dokumenty dołączane przez oskarżoną dotyczyły schorzeń stanowiących przedmiot badania przez biegłych, a nadto – w kontekście rozprawy z dnia 18 listopada 2014 roku, złożone przez oskarżoną zaświadczenie lekarza sądowego dotknięte było, zdaniem Sądu, brakami formalnymi. Sąd ocenił tym samym, iż nie istnieją medyczne przeciwwskazania dla zapewnienia uczestnictwa oskarżonej w rozprawie. Ponadto Sąd wskazał, iż na dzień rozprawy oskarżona nie przedstawiła stosownego zaświadczenia od lekarza sądowego a jedynie przedstawiała innego rodzaju zaświadczenia lekarskie, przy czym wyjaśnienia oskarżonej co do przyczyn niemożliwości przedłożenia jeszcze przed rozprawą stosownego zwolnienia lekarskiego Sąd uznał za nieprzekonywujące.

W związku z powyższym podzielić należy stanowisko obrońcy, że za niezasadne uznać należy powoływanie się przez Sąd Rejonowy na opinię biegłych, jako dokument, który jest wystarczający dla zanegowania każdego okazywanego przez oskarżoną zaświadczenia wystawionego przez lekarza sądowego. Oczywistym jest przecież, że stan zdrowia nie jest niezmienny, a więc opinia wydana 9-11 miesięcy wcześniej nie jest w pełni miarodajna dla oceny stanu zdrowia oskarżonej, a tym samym do zweryfikowania zasadności zaświadczenia wystawionego przez lekarza sądowego. Sąd Rejonowy nie zauważył też, iż zwolnienie na dzień 18 listopada 2014 roku nie dotyczyło wyłącznie schorzeń o których była mowa w opinii albowiem jak wynika z k.495, k.497 oraz k.514 podstawową przyczyną wskazywaną jako powód nieobecności oskarżonej było zapalenie krtani, które nie pozostaje to w jakimkolwiek związku z wnioskami opinii, a tym samym, co trafnie zauważył skarżący, niezasadne było powoływanie się na tę opinię jako element dyskredytujący owo zaświadczenie. Takie postępowanie Sądu jest tym bardziej dziwne, gdy zauważy się że bezpośrednio po wydaniu opinii przez biegłych Sąd uwzględnił składane przez oskarżoną zaświadczenia lekarskie i odraczał rozprawę w dniach 26.03 i 16.06.2014r. Podzielić również należy stanowisko obrońcy, że niezasadne jest obciążenie oskarżonej, działającej w zaufaniu do lekarza sądowego, konsekwencjami, jakie Sąd Rejonowy wiązał z wadami formalnymi zaświadczenia wystawianego przez lekarza sądowego, albowiem nawet gdyby przychylić się do stanowiska, że istotnie zaświadczenie to było wadliwe, to oskarżona nie może ponosić negatywnych konsekwencji związanych z zaniedbaniami lekarza sądowego.

Dalej wskazać należy, iż Sąd Rejonowy zdaje się nie dostrzegł, iż opinia biegłych wymaga aktualizacji. Jak wynika bowiem z akt sprawy oskarżona przedłożyła do akt niniejszego postępowania szereg dokumentów, których daty wystawienia wskazują, iż nie były przedmiotem badania przez biegłych (...). Jak trafnie podnosi obrońca, oskarżona poinformowała także Sąd o pogłębianiu się dolegliwości neurologicznych (k.495), zaś biegli nie badali oskarżonej i wydali opinię wyłącznie na podstawie dokumentacji znajdującej w aktach sprawy. W powyższym kontekście za zasadną uznać należało konieczność przesłuchania biegłych na rozprawie, o ile nie zarządzić opinii uzupełniającej, zwłaszcza że od wydania pierwszej opinii do rozpoczęcia przewodu sądowego upłynęło 9 miesięcy.

Oczywiście powyższe nie oznacza, iż Sąd Rejonowy dysponując opinią (...) nie mógł powziąć wątpliwości co do rzetelności zaświadczenia wystawionego przez lekarza sądowego, nie mniej jednak winien był, z uwagi na upływ czasu,

poddać kwestionowane zaświadczenie poprzez chociażby zbadanie oskarżonej przez biegłego wyznaczonego przez Sąd. Sposób procedowania doprowadził do tego, że Sąd w sposób samodzielny, nie dysponując wiedzą medyczną, stwierdził, iż zaświadczenia wystawione w zakresie trzech ostatnich rozpraw pokrywają się, co do swej treści z nieaktualną już opinią biegłych i potraktował je jako z góry niewiarygodne. W powyższym kontekście za niezasadne należy uznać oddalenie wniosku obrony zmierzającego do uzyskania nowej opinii, jak również nierozpoznanie wniosku złożonego przez samą oskarżoną, w ramach którego zwróciła się ona o jej przebadanie przez biegłych celem potwierdzenia lub zaprzeczenia okoliczności uniemożliwiających branie udziału w postępowaniu.

Reasumując stwierdzić należy, iż Sąd Rejonowy niezasadnie uznał, iż nieobecność oskarżonej na rozprawie w dniach 18.11.2014r., 08.01 i 24.02.2015r. była nieusprawiedliwiona, a tym samym brak było podstaw do prowadzenia rozprawy pod jej nieobecność, która to okoliczność skutkuje uznaniem, że zaistniała tzw. bezwzględna przyczyna odwoławcza określona w art. 439 § 1 pkt 11 k.p.k. Zgodnie bowiem z treścią tego przepisu bezwzględna podstawa uchylenia orzeczenia ma miejsce wówczas, gdy sprawę rozpoznano pod nieobecność oskarżonego, którego obecność była obowiązkowa. W ówczesnym czasie, zgodnie z obowiązującym wtedy brzmieniem art. 374 § 1 k.p.k. obecność oskarżonej na rozprawie była obowiązkowa, więc prowadzenie czynności na rozprawie pod należycie usprawiedliwioną nieobecność oskarżonej – stanowi bezwzględną przesłankę odwoławczą o jakiej mowa w art. 439 pkt. 11 k.p.k. Sąd Okręgowy stwierdzając powyższe – miał także na względzie postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 1 lipca 2015r. wydane w sprawie o sygn. III KK 375/14 - gdzie wyrażono pogląd, iż „z dniem 1 lipca 2015r. wobec nowej treści art. 374 § 1 k.p.k. – obecność oskarżonego na rozprawie głównej przestała być obowiązkowa (poza wyjątkiem wskazanym w treści art. 374 § 1a k.p.k.), a w konsekwencji ewentualne uchybienia z tym związane, choć zaistniałe wcześniej, z tym dniem straciły charakter bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt. 11 k.p.k.”. Sąd Odwoławczy jednak – tego poglądu nie podziela, jako że literalna wykładania art. 439 § 1 pkt. 11 k.p.k., który odwołuje się do czasu przeszłego („obecność oskarżonego na rozprawie była obowiązkowa”) – zdaniem Sądu Odwoławczego, takiemu przyjęciu się sprzeciwia. Nawet jednak w sytuacji podzielenia powyższego poglądu, stwierdzić należy, iż zdaniem Sądu Odwoławczego – powyższe działania Sądu Rejonowego w odniesieniu do oskarżonej, istotnie naruszyły prawo jej do obrony, tj. art. 6 k.p.k.

Stwierdzenie przez Sąd Odwoławczy, wskazanej wyżej, bezwzględnej przyczyny odwoławczej skutkowało koniecznością uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazaniem niniejszej sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji, niezależnie od innych okoliczności, w związku z czym na obecnym etapie postępowania przedwczesnym byłoby odnoszenie się do pozostałych zarzutów podniesionych w apelacji obrońcy.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Rejonowy ponownie przeprowadzi postępowanie dowodowe w całości, mając na względzie przepisy procesowe obowiązujące w dacie procedowania, mając przy tym na względzie wskazania wynikające z treści niniejszego uzasadnienia.

Mając na względzie powyższe Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji wyroku.

SSO Jacek Matusik SSO Maciej Schulz SSO Włodzimierz Suwała